

Három Farönk

Az első Ratha-yātrā csodálatos története

Śrī Śrīmad
Gour Govinda Swami Mahārāja

Gopal Jiu Publications
Sri Krishna Balarama Mandir
National Highway No. 5
IRC Village
Bhubaneswar, Odisha, India 751015
Email: katha@gopaljiu.org
Website: www.gopaljiu.org

Magyar változat: Japablog

A Gopal Jiu Kiadó a Krisna-tudatú Hívők Nemzetközi Közösségének (ISKCON) része. ISKCON Alapító-Ācārya Ő Isteni Kegyelme A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupāda

Śrī Śrī Guru Gaurāṅga
Rādhā-Gopīnātha Jīu Jayati!

Három Farönk

Az Első Ratha-yātrā Csodálatos Története

részlet a
The Embankment of Separation
című könyvből

Tartalom

Bevezetés

A Ratha-yātrāról létezik egy másik, gyakorlatilag teljesen ismeretlen és igen bizalmas történet, amelyet a *gosvāmīk* a következőképp mondanak el:

Kṛṣṇa – akár ébren van, akár alszik – mindig Śrīmatī Rādhārāṇīra gondol, s távollétének heves fájdalmát érzi, emiatt pedig folyton azt kiáltja: „Rādhe, Rādhe, Rādhe, Rādhe!" És ahogyan a *gopīk* elájulnak, úgy időnként Kṛṣṇa is elájul, leginkább olyankor, amikor Rādhārāṇīra gondol. Egyszer Kṛṣṇa olyannyira belemerült a Rādhārāṇīról szóló gondolataiba, és annyira hiányolta Őt, hogy elájult, teljesen öntudatlan állapotban került. Aztán valamennyi idő elteltével, mintha csak a sors rendezte volna így, Nārada Ṛṣi és Uddhava arra jártak, s látták, hogy Kṛṣṇa eszméletlenül fekszik a földön. Mind a ketten Kṛṣṇa igen kedves *bhaktái*, akik mindent tudnak, így rájöttek, miért is került Kṛṣṇa ilyen állapotba. *Premī-bhaktaként* képesek voltak megérteni, hogy Kṛṣṇa egy igen titokzatos *līlāt* készül feltárni, s ezért, a Rādhātól való távollét érzésének heves fájdalma miatt – *rādhā-viraha-vidura-kṛṣṇa* – került ebbe az állapotba.

Nārada és Uddhava aggódni kezdett, s azon gondolkodtak, hogyan fogják Kṛṣṇát Magához téríteni. Épp ekkor ért oda Balarāma, így Vele együtt már hárman töprengtek, hogy mi tévők legyenek. Arra az eredményre jutottak, hogy ha Nārada Muni a *vīṇā-yantrája* kíséretével Vrajabhūmi dicsőségéről énekelne – *nārada-muni bājāya vīṇā rādhikā-ramaṇa-nāme* –, akkor Kṛṣṇa visszanyerné külső tudatát és felébredne.

– Rendben, legyen! Egyvalami miatt azonban aggódok. – szólalt meg Nārada. – Tudjátok, mi fog történni amikor Kṛṣṇa felébred? Azonnal Vrajabhūmiba fog sietni. Most teljesen odavan, így senkire sem fog várni. Vagyis egy szekérnek készen kell állnia!

Oda is hívták Dārukát, Kṛṣṇa szekérhajtóját, és mondták neki, hogy készítse elő Kṛṣṇa szekerét. Uddhava ekkor nagyon komoly lett, majd gondos mérlegelés után a következőket mondta:

– Igazad van. De amennyire én megértettem, Vrajabhūmiban most olyan a helyzet, hogy ha Kṛṣṇa odamegy és meghallja a *vrajavāsīk* keserves sírását, akkor képtelen lesz azt elviselni, aminek pedig igen súlyos következményei lennének. Képtelenek

lennénk Kṛṣṇát visszahozni. Teljesen reménytelen lenne.

Erre Nārada a következőt javasolta:

– Uddhava, te Kṛṣṇa nagyszerű hírvivője vagy, igen kedves vagy Neki. Úgy gondolom, ezért először neked kellene elmenned Vrajabhūmiba, hogy minden *vrajavāsīnak* elmondd Kṛṣṇa Dvārakāból való érkezésének hírét. Így aztán majd fel tudnak készülni arra, hogy fogadják.

Egy kudarcba fulladt küldetés

Uddhava, ezt hallva rosszkedvű lett, s így szólt:

- Bármit is mondj rólam, elfogadom, nem tiltakozok ellene. Nem mondhatok nemet, amikor egy ilyen emelkedett *Vaiṣṇava bhakta* kér valamit. Egyvalamit viszont el kell mondanom, egy olyan dolgot, amit lehet, hogy tudsz is. Kṛṣṇa, a barátom engem már egyszer elküldött Mathurāból Vrajabhūmiba. Hírvivőként mentem, s három hónapig maradtam. Azért mentem, hogy megvigasztaljam Nanda Mahārāját, Yaśodā-mātāt, a *gopīkat*, és Rādhārāṇīt. Mindannyian a Kṛṣṇától való távollét heves gyötrelmét élték át. De milyen vigaszt

tudtam én nekik nyújtani? A szavaim és a küldetésem is kudarcba fulladtak. Éjjel-nappal, huszonnégy órán át Kṛṣṇa után sírtak. Itt az anyagi világban senki nem sír Kṛṣṇa után, de ha a nehezen megkeresett pénzét veszti el, akkor egyfolytában sírni fog. Azért, hogy egy ilyen személyt az ember megvigasztaljon mondhatja neki, hogy „Miért sírsz? Az anyagi világban minden átmeneti, *anityam*. *Jātasya hi dhruvo mṛtyur*. (*Bhagavad-gītā* 2.27.) Aki megszületett, az egyszer meg is fog halni. A halál tehát biztos, senki nem képes megállítani." Ezek mind vigasztaló szavak. De miféle vigasztaló szavakat lehet a *vrajavāsīknak* mondani? Ők Kṛṣṇa után sírnak! S ha valaki Kṛṣṇa, a szeretet tárgya után akar sírni, annak hogyan lehetne azt mondani, hogy ne sírjon? Ez sértés lenne. Ehelyett a szívem inkább azt sugallja, mondjam nekik azt: „Sírjatok még, sírjatok, sírjatok!" Ezért fulladt kudarcba a küldetésem! Képtelen voltam megvigasztalni őket.

– Végül azt mondtam nekik, hogy – folytatta Uddhava – visszamegyek Mathurāba, s a tőlem telhető legtöbbet megteszem, hogy Kṛṣṇát azonnal Vrajabhūmiba küldjem. Megígértem, de eddig ez az ígéretem nem teljesült. Most, ha annyi hónap, ha

annyi év eltelte után ismét Vrajabhūmiba megyek, és azt mondom, Kṛṣṇa hamarosan el fog jönni, nem fogják elhinni. „Nem, Uddhava, te hazudsz! Ezt már korábban is megígérted, de Kṛṣṇa nem jött vissza!” Soha nem hinnének nekem. Sőt, mint valami csalót, megszidnának. Hogyan mehetnék így oda?

Mindezeket a tényeket több, különböző szempontból megvizsgálva Nārada és Uddhava végül Balarāmát kérték meg:

– Jobb, ha Te mész!

Az elhalasztott látogatás

Miután megkérték, Balarāma heves fájdalommal a szívében, rendkívül szomorúan így szólt:

– Nārada, tudod, hogy senkire sem várva elmennék én Vrajabhūmiba! De kérlek, gondold át a következőt: a te Úr Kṛṣṇád mindig azt mondja: „Igen, el fogok menni, el fogok menni, el fogok menni!” De valójában nem megy el Vrajabhūmiba, csak halogatja. Én voltam Vrajabhūmiban, és láttam a *vrajavāsīk* állapotát. Két hónapot töltöttem ott, és én is kudarcot vallottam abban, hogy vigaszt nyújtsak nekik. Próbáltam azt mondani, hogy „Kérlek,

legyetek türelemmel! Ne legyetek ennyire szomorúak! Kṛṣṇa hamarosan el fog jönni!” De olyan állapotban vannak, mint a partra vetett hal. Számomra teljesen világos, hogy Kṛṣṇa jelenlétén kívül semmi nem nyújt nekik vigaszt. Egyáltalán nem tudnak tovább élni Nélküle. Olyan, mintha a Kṛṣṇa hiánya miatt érzett fájdalomtól haldoklanának. És Kṛṣṇa még mindig nem ment el hozzájuk.

– Kṛṣṇa jelenléte hűsítő balzsam lenne számukra. - folytatta Balarāma. – Visszanyernék az életüket. Különösen Yaśodāmātā. Megérintettem a lótuszlábát, és azt mondtam: „Anyám, amint Dvārakāba érek, minden erőfeszítést megteszek, hogy visszaküldjem Kṛṣṇát Vrajabhūmiba! Kérlek, várj még néhány napot!” A szavamat adtam Yaśodā anyának. De mi történt? Kértem Kṛṣṇát, hogy „Kedves testvérem, Kṛṣṇa! Kérlek menj azonnal Vrajabhūmiba, különben mind meghalnak! Hagyj félbe mindent, és menj Vrajabhūmiba!” Számtalanszor kértem Kṛṣṇát: „Kérlek, tedd meg ezt, hogy életben maradjanak! A jelenléted olyan, mint a hűsítő balzsam, orvosság, mely megmenti az életüket. Máskülönben az életerejük távozni fog!”

Annyiszor kértem már Őt!

– Korábban Kṛṣṇa azonnal megtette, bármire is kértem, de ezt a kérésemet nem teljesítette. Csak azt mondja, hogy „Igen, el fogok menni, el fogok menni!” De eddig még nem ment el. Ó, Nārada, te mindent tudsz! Kérlek, felelj: ha elmennék Vrajabhūmiba, mit mondhatnék Yaśodā anyának? Már megígértem neki, hogy Kṛṣṇa vissza fog menni. Mit mondanék? Yaśodā anya elhinné, amit mondanék? Sosem hinné el, inkább azt mondaná, hogy „Balarāma, Te hazug vagy!” – érvelt tovább Balarāma.

A *vrajavāsīk* helyzetébe belegondolva Balarāma igen nagy fájdalmat érzett a szívében, s így bánkódott: „Ó, jaj! Kedves *vrajavāsījaim*, éltek még? Kedves Kṛṣṇám, testvérem, a szíved olyan lágy, mint a vaj, *navanīta-hṛdaya*. Milyen furcsa, hogy egy ilyen lágy szív oly keménnyé vált, mint a kőtömb!”

A jó hír

Baladeva nem tudta tovább elfojtani az érzéseit, és sírni kezdett. Ekkor jelent meg Subhadrā, aki egy igen intelligens hölgy.

– Rendben, Én fogok elmenni Vrajabhūmiba. – mondta – Én megyek először! Ti pedig mindannyian legyetek türelmesek, és ne aggódjatok! Elmegyek Vrajabhūmiba, Yaśodā anya ölébe ülve letörlöm a könnyeit, és megmondom neki, hogy „Ó, anyám! Kṛṣṇa épp most jön! Két bátyámmal egyszerre indultunk Dvārakāból, de az út mellett rengeteg ember gyűlt össze, hogy üdvözöljék Őt. Hatalmas kapukat építettek, és sok király, *mahārāja* áll az út szélén. Megszámlálhatatlanul sok ember hozott *āratis* tálcát, hogy *pūjāt* ajánlhasson Kṛṣṇának. Ezért Ő csak valamivel később fog jönni. Én előre jöttem, hogy a jó hírt elmondhassam: Jön! Kṛṣṇa jön!

– Ugyanígy majd elmegyek minden *gopīhoz* is, a könnyes szemüket megtörlöm, és megvigasztalom őket. Azt fogom nekik mondani, hogy „A férfiak egy kicsit tisztességtelenek, de mi nők becsületesek vagyunk!" Én nő vagyok, s amikor tőlem fogják azt hallani, hogy Kṛṣṇa jön, akkor hinni fognak nekem. Így az összes *vrajavāsī* nagyon boldog lesz, és majd mindent el fognak rendezni, hogy Kṛṣṇát egy fesztivállal üdvözölhessék.

Uddhava, Nārada és Balarāma mind egyetértettek:

– Igen, ez egy nagyon jó javaslat!

– Készítsétek a szekerem! – mondta Subhadrā.

Egy szekér már készen állt Kṛṣṇa számára, s most egy másikat is előkészítettek Subhadrānak. Baladeva nagyon ragaszkodik Vrajabhūmihoz, s amikor látta, hogy Subhadrā készen áll, hogy felszálljon a szekérre, így szólt:

– Hogyan engedhetném, hogy a kedves öcsém, Kṛṣṇa egyedül menjen? Nem engedhetem, Nekem is mennem kell! Subhadrā megy, megyek vele én is!

– Rendben, menjetek mindketten! Mi sem fogunk késlekedni, amint elindultatok, Nārada Muni *vīṇā-yantrájával* kísérve elkezdi énekelni a *vraja-līlā kahānīt*. Ekkor Kṛṣṇa majd Magához tér, mi pedig azonnal útnak indítjuk. – egyezett bele Uddhava.

Balarāma és Subhadrā szekereikre szálltak, s elindultak Vrajabhūmiba. Először Balarāma, majd pedig Subhadrā. A *Ratha-yātrākor* Baladeva *yātrāja* megy elől, amit pedig Subhadrā *yātrāja* követ. Ez így történik. Három szekér van feldíszítve, Kṛṣṇa felkel, és utolsóként indul el.

Egy dülöngélő részeg

Amint a két *ratha* elindult, Nārada elkezdett játszni a *vīṇā-yantráján*, és a *prema-līlā kahānīt* énekelte. Amikor ez a transzcendentális hang Kṛṣṇa fülébe hatolt, ismét tudatossá vált, azonnal felállt, megmutatva a három helyen görbült formáját, a *tri-bhaṅgimā thānit*. Ez a három helyen hajlott forma Dvārakāban nem nyilvánul meg, csak Vrajabhūmiban létezik. Kṛṣṇa Dvārakāban király, s ennek megfelelően öltözik. A teste nem hajlik meg három helyen, fuvolája sincs, és pávatollat sem visel. Ezek csak Vrajabhūmiban léteznek. Mivel csak Vrajabhūmira gondolt, azonnal *tri-bhaṅgává* vált. Ez volt az egyetlen álma, az egyetlen gondolata, és eszébe sem jutott Dvārakā.

– Hol a fuvolám? Hol a fuvolám? – kérdezte. Dvārakāban nincs fuvola.

– Hol a fuvolám? Ki lopta el? Ó, ez csak a *gopīk* műve lehet! Ellopták a fuvolámat! – mondta, és futott, hogy megkeresse. Ekkor viszont hirtelen meglátta Uddhavát:

- Hé, Uddhava! Te miért vagy Vrajabhūmiban?

A következő pillanatban pedig Nāradát vette

észre:

– Ó, Nārada! Te is itt vagy Vrajában?

Azután pedig kijózanodva a következőt kérdezte:

– Ez nem Vrajabhūmi?!

– Kedves Urunk! Tudtuk, hogy Vrajabhūmiba fogsz sietni, ezért elő is készítettünk egy szekeret, s arra kérünk, szállj fel! – mondták.

Kṛṣṇa, Aki folyton Rādhārāṇīra gondol, olyanná vált, mint egy őrült. Megrészegült, olyan lett, mint egy iszákos ember. Csak Rādhāra gondol, *Rādhā-rasa-madirā*. A Rādhārāṇī társaságának élvezetéből származó íz olyan, mint egy likőr, *madirā*. Ettől Kṛṣṇa megrészegül, remeg és úgy dülöngél, mint egy részeg. Ekkor Nārada és Uddhava nagy erőfeszítés árán megragadták Kṛṣṇát, s feltették a szekerére. Amikor Jagannātha a Ratha-yātrā fesztivál ideje alatt a szekeréhez megy, akkor ebben a megrészegült állapotban remeg és dülöngél. Jagannātha Purīban az ember láthatja, hogyan viszik Őt ilyen állapotban a szekérhez. Nārada ezután utasította Dārukát, hogy hajtson Vrajába, aki ezért szélsebesen elhajtott.

Eközben Baladeva és Subhadrā szekerei elérték Vrajabhūmit. Amikor Baladeva megérkezett, látta, hogy – a Kṛṣṇa távolléte miatt érzett heves fájdalom

következtében – Vrajabhūmi összes lakója olyan állapotban van, mint aki haldoklik. „Ó, *vrajavāsīk*! Hogyan fogjátok ezt túlélni?” – gondolta elmélyülten Baladeva, s így eksztatikus hangulat, az *aṣṭa-sāttvika-bhāva*; *pulaka-aśru*, *kampa*, *sveda*, *vairvarṇya*, nyilvánult meg a testén, vagyis a szeméből folytak a könnyek, izzadt és libabőrös lett. Mivel a *deha* és a *dehī*, azaz Balarāma teste, és Aki e testben van nem különbözik, a szívében lévő hangulat nyilvánult meg a külsején is. Ez Baladeva formája, a *mahābhāva-prakāśa*! Ezt a formát láthatjátok Nīlācala Dhāmában.

Amikor pedig Subhadrā pillantotta meg Vrajabhūmi lakóinak állapotát, ugyanez az átalakulás rajta is végbement. Subhadrā így nem tudott elmenni Yaśodā-mātāhoz, mivel teljesen eksztázisba esett, ez a *mahābhāva-prakāśa*. Eksztázisba esett, és ezért mindenről megfeledkezett. Olyan ez, mintha mindkét forma a *vraja-rasa mādhurimāban* fuldoklott volna. Vraja édességének íze olyan, mint egy óceán, s e két forma ebben az óceánban fuldoklott.

Másrészt viszont, miközben mindez zajlott, Rādhārāṇī helyzete fokozatosan rosszabbodott. Hogy mi történt Rādhārāṇīval? Teljesen az *udghūrṇāként*

ismert kontrollálhatatlan szédülés kerítette hatalmába. Ez az *adhirūḍha-mahābhāva*, az eksztatikus szeretet rendkívül előrehaladott szintje olyan, mint egy haldokló állapot. Mindegyik *sakhīja* kételkedett abban, hogy még van élet Rādhārāṇī testében. Egész Vrajabhūmi teljesen kétségbe esett:

– Rādhārāṇī feladja a testét! Ezt nem képes túlélni!

Rādhārāṇī *kuñjája* Nidhuvanában van. Ott feküdt, fejét Lalitā tenyerébe hajtva. *Aṣṭa-sakhījai* körülötte ültek, s nem tudták, mi tévők legyenek. Lalitā és Viśākhā igen nyugtalan volt, időnként Kṛṣṇa Nevét énekelték Rādhā fülébe, máskor pedig gyapotot tartottak az orra elé, hogy lássák, vajon lélegzik-e még.

Ayana Ghosh

Eközben, mivel elterjedt a hír, hogy Rādhārāṇī haldoklik, Vrajabhūmi összes lakója odagyűlt. Először Ayana Ghosh, vagyis Abhimanyu érkezett meg, akit Rādhā férjeként ismernek. Ez csak egy külsődleges kapcsolat, nem valódi házasság. Rādhārāṇī igazi férje Kṛṣṇa. Abhimanyu futott,

miközben csak sírt és sírt. Fejét Rādhārāṇī lótuszlábára hajtotta, azt könnyeivel fürdetve, így szólt:

– Ó, *sarvārādhya* Rādhe, imádott Rādhe! Soha nem értem a testedhez!

Hogyan is érhetett volna Rādhā testéhez? Csak Kṛṣṇa érhet Hozzá. Ezért beszélt így:

– Soha nem érintettem meg a tested, de ma nagyon szerencsés vagyok! Megkaphattam lótuszlábad porát, amit a fejemre tettem! Az életem ma sikeressé vált! Mindenki tudja, hogy Kātyāyanī-devī *pūjārīja* vagyok, imádott istennőm pedig Paurṇamāsī-devī. Ó, Rādhe! Kṛṣṇa arra vágyott hogy megízlelje a *parakīya-rasát*, a szeretői kapcsolatot. Ezért, hogy vágyát beteljesítse, Paurṇamāsī-devī megnyilvánította e *līlāt*. Kṛṣṇa az igazi férjed, Te pedig az Ő felesége vagy. Ti örökké férj és feleség vagytok! De azért, hogy Kṛṣṇa *parakīya-rasa* megízlelésére irányuló vágyát teljesítse, Paurṇamāsī arra utasította Vṛndā-devīt, hogy végezze el a házassági ceremóniánkat. De ez csak egy külsődleges, nem valódi dolog. Kṛṣṇa az igazi férjed, Te pedig az Ő felesége vagy! És a szívem istennője. Az én házasságom a *chāyāval*, Rādhārāṇī árnyékával,

nem pedig az igazi Rādhārāṇīval történt. Most pedig haldoklasz! Mi lesz velünk? – mondta, s így kiáltott fel:

– Tudja meg ma mindenki, hogy én *chāyā-rādhāval* házasodtam össze!

Ez a *gauḍīya-vaiṣṇava-siddhānta*. Ki képes ezt megérteni? Rāvaṇa például elrabolta Sītāt. De a valódi Sītāt rabolta el? Nem! Sītā árnyékát, *chāyā-sītāt*, *māyā-sītāt* vitte el. Hogyan érinthetné meg Rāvaṇa, egy démon Sītāt? Ez lehetetlen, mivel Ő az Úr belső energiája. Kit vitt tehát magával? *Chāyā-sītāt* vitte magával. Ehhez hasonlóan Ayana Ghosh Rādhā árnyékával házasodott össze, hogy Kṛṣṇa megízlelhesse a *parakīya-rasát*. Ez a *vraja-līlā*!

Sannyāsa láz

Ezután Kuṭilā, Ayana Ghosh testvére érkezett meg. Ő Rādhārāṇī sógornője. Könnyeit hullajtva fejét Rādhārāṇī lótuszlábára tette, majd port vett arról és a fejére szórta. Azok a hölgyek, akik házasok, s nem özvegyek, a hajuk választékára, a *śinthire* cinóbervörös festéket tesznek. Kuṭilā a *śinthijére* e festék gyanánt Rādhārāṇī lótuszlábának porát tette,

s elcsukló hangon így szólt:

– Ó, Rādhe! Ma nagyon szerencsés vagyok! Megkaptam a lehetőséget, hogy lótuszlábad porát a *śinthimre* tehessem! Ma valóban *satī*, erkölcsös hölgy lettem! Korábban rendkívül büszke voltam. Akkora volt a büszkeségem, mint egy felhőkarcoló, *ākāśa-cumbi*. Mindig azt hirdettem, hogy „Én vagyok az egyetlen erkölcsös nő! Vrajabhūmiban nincs más erkölcsös hölgy! Mindenki más utcalány!" Ezt mondtam, s mindent megtettem azért, hogy bebizonyítsam, Te egyáltalán nem vagy erkölcsös, csak egy prostituált vagy, mivel, habár a testvéremmel házasodtál össze, mindig Kṛṣṇa után futsz. Mindent megtettem hát, hogy bebizonyítsam, Te vagy a legerkölcstelenebb, én pedig a legerkölcsösebb.

De egyszer egy rendkívül misztikus dolog történt! Egy nap Kṛṣṇa a *jvara-līlāt* nyilvánította ki, mintha nagyon beteg, rendkívül lázas lett volna. Kṛṣṇát a *sannyāsa roga* nevű betegség győzte le.

– Lemondok mindenről, és *sannyāsát* fogadok el! – mondta.

Ez a betegség fertőzte meg. Mindenki aggódott:

– Hogyan lehetne meggyógyítani?

– Ismerek egy orvosságot, igen! – mondta Kṛṣṇa.

– Mi ez az orvosság? – kérdezte mindenki.

– Ha van egy *satī-sādhvī*, egy olyan hölgy, aki nagyon erkölcsös és tiszta, ő és csak ő tud Nekem gyógyszert adni. Menjen el a Yamunāhoz egy edénnyel, amin száz lyuk van. Ha képes ebben az edényben vizet hozni Nekem a Yamunāból, úgy, hogy egyetlen csepp sem folyik ki, az lesz az orvosság! Ha azt a testemre teszitek, az meg fogja gyógyítani e lázat!

Mindenki úgy döntött, hogy én vagyok a legerkölcsösebb hölgy. „Én vagyok a legerkölcsösebb, mindenki más erkölcstelen!” – reklámoztam mindig. Így szóltak hát:

– Rendben, hívjátok ide Kuṭilāt, adjátok oda neki a százlyukú edényt, hadd hozzon vizet a Yamunāból anélkül, hogy egy csepp is kifolyna belőle!

De amikor megpróbáltam, az összes víz kifolyt, így bizonyítva, hogy egyáltalán nem vagyok erkölcsös. Bebizonyosodott e tény, s a büszkeségem darabokra tört. Ez volt az oka, hogy Kṛṣṇa kinyilvánította e *jvara-līlāt*. – ismerte be Kuṭilā.

– Adjuk oda az edényt Rādhārāṇīnak, hadd hozzon vizet Ő! – mondták ekkor az emberek, s így

odahívták Rādhārāṇīt is. Amikor Rādhārāṇī hozta az edényt a Yamunā vizével, habár azon száz lyuk volt, egyetlen csepp víz sem folyt el belőle!

– Ezzel az egész világ számára bebizonyosodott, hogy Te vagy az igazán erkölcsös hölgy, nem én. Yoga-māyā alkotta meg ezt a *līlāt* csak azért, hogy összetörje a büszkeségemet. Ó, Rādhe! A büszkeségem leomlott, ma viszont arra a lehetőségre vagyok igen büszke, hogy a lótuszlábaidról port vehettem! Ezzel ma sikeressé vált az életem!

Ki az, akit elítélnek?

Ezután egy másik irányból Candrāvalī érkezett futva, akit pedig Śaibyā vezetésével a *sakhījai* követtek. Candrāvalī teljes testtel a földre borulva ajánlotta hódolatát, fejét Rādhārāṇī lótuszlábára helyezte, s könnyeivel fürdette azokat, miközben így szólt:

– Rādhe! Én vagyok az, akit a legjobban elítélnek Vrajabhūmiban, nem Te!

Vrajában mindenki elítéli Rādhārāṇīt. „*Ko vā na yāti yamunā pulina vane rādhā nāme kalaṅkapavada* – Ki nem megy a Yamunāhoz, hogy vizet hozzon? De ha

én megyek, akkor prostituált leszek." – mondja Rādhārāṇī. Mindenki azt mondja: „Ó, Ő egy utcalány! Azzal az ürüggyel, hogy vizet hoz, csak azért ment a Yamunāhoz, hogy Kṛṣṇával találkozhasson!" Ki nem megy a Yamunāhoz, hogy vizet hozzon? Mindenki odamegy, de amikor Rādhā tesz így, akkor Belőle hirtelen prostituált lesz. Így vádolják Rādhārāṇīt. De Candrāvalī azt mondja:

– Nem Te, hanem én vagyok az, akit elítélnek! Téged nem ítélnek el, Rādhārāṇī! Śrī Kṛṣṇa a valódi férjed! Te baloldali érzelmű vagy, így hát Kṛṣṇa időnként az én *kuñjámba* megy, hogy ezt a hangulatodat fokozza. S ez az én jószerencsém! Ilyen az én kapcsolatom Veled! Ma rendkívül szerencsés vagyok, hogy a fejemet a lótuszlábaidra hajthatom, ó, Rādhārāṇī! Habár égek a vágytól, hogy Kṛṣṇa kívánságát teljesítsem, mégis a legszomorúbb és a legelítéltebb személy vagyok! Én vagyok az egyik oka annak, hogy Kṛṣṇa távol van Tőled! Kṛṣṇa a Te férjed. Néha az én *kuñjámba* jön, de nem boldog velem. Csak Veled boldog! Még álmában is csak Rád gondol, sose rám.

Azt mondják, amíg Kṛṣṇa Candrāvalīval van, Rādhāra gondol, sohasem Candrāvalīra. Soha nem

kap akkora örömöt és boldogságot akkor, amikor Candrāvalīval van.

– Ezt a *līlāt* Yoga-māyā hozta lérte, s itt Vrajabhūmiban mindenkit megtáncoltatott. De akárhogy is táncoltatott bennünket, mind Kṛṣṇa örömére táncoltunk. Nagyon jól tudom ezt. Mindenki azzal van elfoglalva, és semmi mással, hogy Kṛṣṇa *līlājában* segédkezzen. De ma azt hallottam, hogy haldoklasz. Ha Te elhagyod a tested, ó, Rādhe, azt itt Vrajabhūmiban senki, még az állatok sem fogják túlélni! Mindenki meg fog halni. Kṛṣṇa pedig soha többé nem fog Vrajabhūmiba jönni! Nem fogjuk Kṛṣṇát újra látni! Kérlek, ne halj meg! – mondta Candrāvalī.

Egy farönk

Kṛṣṇa épp ekkor érkezett meg, és azonnal leugrott a szekeréről, Yoga-māyā pedig egy újabb *līlāt* nyilvánított ki. Mintha csak a sors rendezte volna el, Kṛṣṇa ott termett Nidhuvanában, ahol Rādhārāṇī úgy feküdt, mint aki meghalt. Kṛṣṇa odafutott Hozzá, s száját a következő szavak hagyták el: „*Rādhe, Rādhe, dehi-pada-pallavam udāram*” – „Ó,

Rādhe! Ó, Rādhe! Kérlek, nyújtsd ide lótuszlábadat! A fejemre akarom helyezni azt!” (*Gītā-govinda* 10.7.) Így kiáltozott Kṛṣṇa, s egy rendkívül csodálatos *līlā* nyilvánult meg!

Kṛṣṇa, a Rādhārāṇītól való elkülönülés heves fájdalmát érezve teljesen eksztázisba esett. Karjai és lábai a testébe húzódtak, olyanná vált, mint egy teknősbéka. Ez Jagannātha formája! Hatalmas kitágult szemekkel csak Rādhārāṇīt nézte, Aki ott feküdt a *kuñjában*, mintha halott lenne. Kṛṣṇa Rādhārāṇī állapotát látva eszméletét vesztve a földre zuhant. Ebben a formájában Rādhā hiányának heves fájdalmát érzi. Ez Jagannātha formája, *Rādhā-bhāva sindhure bhāsamāna*, olyan Ő, mintha egy farönk lenne, ami a *Rādhā-bhāva* óceánjában lebeg.

A szél elfújt Kṛṣṇa transzcendentális teste felett, s amint Rādhārāṇī testét érintette, Aki szinte már halott volt, oly hatást váltott ki, mint egy hűsítő balzsam, és Rādhārāṇī élete azonnal visszatért.

– Kṛṣṇa eljött! – súgta Śrīmatī Lalitā igen édes hangon Rādhārāṇī fülébe.

Amikor Rādhārāṇī ezt meghallotta, lassacskán kinyitotta a szemeit, hogy láthassa *prāṇa-vallabháját*, a legszeretettebb Kṛṣṇáját. Ez volt az orvosság,

melynek hatására visszanyerte az életét, és felállt. Mindent elfelejtett, a távollét érzésének összes szenvedése teljesen elmúlt.

De Kṛṣṇa még mindig öntudatlanul a teknősbékához hasonló formájában feküdt a földön. Śrīmatī Rādhika látva Kṛṣṇa állapotát így szólt *priya-sakhījához*, Viśākhāhoz: „Kérlek, segíts Kṛṣṇának!" Viśākhā tudta, milyen orvosságot kell használnia. „Rādhe, Rādhe, Rādhe!" – kezdte el igen édes hangon Kṛṣṇa fülébe énekelni a Nevet, Aki amikor ezt meghallotta, visszanyerte a tudatát, és kinyitotta a szemét. Kṛṣṇa Rādhārāṇīra nézett, Aki pedig Rá, Śyāmasundarára, Kṛṣṇára pillantott, s a tekintetük által váltak eggyé.

Ekkorra már mindenki elfelejtette a korábban történteket. Hol van Dvārakā? Hol van Kṛṣṇa elkülönülésének fájdalma? Hol van Śrīmatī Rādhārāṇī *virahája*? Mindez már a múlté! Ez Rādhā és Kṛṣṇa találkozása a Nidhuvana-kuñjában!

Nidhuvana-kuñja az a hely, ahol a *niśā-līlā*, Rādhā és Kṛṣṇa éjjeli kedvteléseikbe merülnek. A *sakhīk* egy szép ágyat készítettek Rādhának és Kṛṣṇának, Akik együtt töltötték az éjszakát. Aztán elérkezett a *brāhma-muhūrta*, reggel négy óra. Egy kakukk

nagyon édes hangon énekelni kezdett:

– Ku-kúú! – jelezve, hogy hajnalodik. – Felkelni! Felkelni! Felkelni! Rādhā és Kṛṣṇa, tessék felkelni! – trillázta.

Az Isteni Pár felkelt. Kṛṣṇa a Śyāmasundara *tri-bhaṅga*, három helyen meghajló formáját kinyilvánítva állt, sárga *dhotiba* öltözve, fején pávatollat viselt és édesen játszott a fuvoláján. Balján Rādhārāṇī kék száriban. Lalitā-sundarī *pañca-pradīpa āratit* ajánl, Viśākhā pedig egy szép *kīrtanát*, *yugala-mahimā kīrtanát* énekel Rādhā és Kṛṣṇa találkozásáról. Más *sakhīk mṛdaṅgán*, néhányan *karatālán*, megint mások pedig *vīṇān* játszanak. A *maṅgala-ārati* zajlik, az elkülönülés utáni csodálatos, nektári találkozás. Kṛṣṇa tekintetét Rādhārāṇīra veti, Rādhārāṇī pedig szemeivel Kṛṣṇa lótuszarcának édes mézét issza. Mindketten egy drágakövekkel díszített ragyogó trónon, egy *dīvya-ratna-siṁhāsanán* ülnek.

Kṛṣṇa nagyon kedvesen így szól:

– Rādhe, hol van a *viraha*? Hol van a távollét? Nincs távollét, Rādhe. A *tattvában* egyáltalán nincs elkülönülés. Vrajabhūmiban mindig Veled vagyok! A *premában*, a szerető kapcsolatban ez a *viraha* a

legmagasabb szint. Ha nem lenne *viraha*, akkor ez a *prema* idő előtt elhalna, *akāla mṛtyu*. Ezért a *viraha* tartja életben a *premát*.

– Rādhe, a Te szereteted Irántam olyan, mint egy nagyon mély óceán. Azért öltöttem Magamra ezt a Jagannātha formát, hogy ehhez az óceánhoz eljuthassak és hogy belemerülhessek. E formában örökké Śrī Kṣetrában maradok!

Ez a *Jaganātha-vigraha Rādhā-viraha-vidura*, a Rādhā rendkívüli hiányát érző Kṛṣṇa, Aki egy farönk formájában, a Rādhārāṇī szívében lévő *Rādhā-bhāva* óceánjában úszik.

– Amikor pedig, Caitanya Mahāprabhuként, a Te hangulatodat és tested színét felvéve, majd újra megjelenek, akkor is Śrī Kṣetrában maradok!

Caitanya Mahāprabhu *Kṛṣṇa-viraha-vidura*, Jagannātha pedig *Rādhā-viraha-vidura*. Két síró forma Jagannātha Purīban: Caitanya Mahāprabhu Rādhārāṇī hangulatában Kṛṣṇa után, Jagannātha pedig Kṛṣṇa, Aki Rādhā után sír.

Ezután Kṛṣṇa így szólt Rādhāhoz:

– A bátyám Balarāma, és a húgom Subhadrā segítettek, hogy Vrajabhūmiba jöjjek, s így találkozhassunk. Ezért őket is magammal hozom

abban a formájukban, amit magukra öltöttek, miközben Vrajabhūmiba jöttek. E formában leszünk Mi hárman örökké Nīlācalában, Jagannātha Purī Dhāmában!

Jagannātha, Baladeva és Subhadrā három farönk, melyek a *Rādhā-prema* óceánjában úsznak. Ez a *tattva*!

Śrī Śrīmad Gour Govinda Swami Mahārāja rövid életrajza

Śrī Śrīmad Gour Govinda Swami Mahārāja 1929. szeptember 2-án, Braja Bandhu Manik néven, Orisszában, egy Jagannātha Purī közelében fekvő kis faluban, Jagannāthpurban született. Gyerekkorát leginkább édesanyja családjával, a Giri-famíliával, Gadeigiriben töltötte. A Girik *gauḍīya-vaiṣṇavák* voltak, és jól ismerték őket a *kīrtanában* való jártasságukról. Braja Bandhu anyai nagyapját, Bauri Girit a környéken mindenki *paramahaṁsa vaiṣṇavaként* ismerte. Állandóan a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantrát* énekelte és a családi *mūrti*, Gopal Jiu imádatában merült el.

Gyermekként Braja Bandhu nagyon csendes és komoly volt. A tanulás mellett bármennyi szabadideje maradt, azt Gopálnak végzett szolgálattal és a nagyapjával, illetve a bácsikáival töltötte, akikkel egyik faluból a másikba mentek *Hari-nāmát* és *vaiṣṇava ācāryák* dalait énekelve. Braja Bandhu rendkívül vonzódott a *Śrīmad-Bhāgavatamhoz*. Amikor kisgyerek volt, az édesanyja észrevette, hogy bármikor is sírt, elég volt a

Bhāgavatamot a kezébe adni, és így abbahagyta a sírást. Esténként ugyancsak a *Bhāgavatamot* mellkasához szorítva aludt.

1952-ben anyja elrendezte, hogy megházasodjon, majd 1955-ben, apja halálával a család fenntartásának felelőssége is rá maradt. Miután az Utkal Egyetemen diplomát szerzett, iskolai tanárként állt a kormány szolgálatába.

A családi és az iskolai kötelezettségei ellenére szigorú *sādhanát* tartott fenn: reggel 4 óra előtt kelt, énekelte a Hare Kṛṣṇát, imádta Tulasī-devīt, és a *Bhagavad-gītāról* beszélt. Élete során Braja Bandhu naplót vezetett, melybe a bejegyzéseit Gopálhoz szóló imák formájában rögzítette. 1973-ban gyakran írt a családi életről való lemondásról:

> Október 10.
>
> Ó, Gopal Prabhu! Kérlek, tegyél engem *yogī sannyāsīvá*! Nincs szükségem semmire, Prabhu. Nem kérek Tőled anyagi gazdagságot, tiszteletet, dicsőséget vagy bármi mást. E dolgokat megadhatod az öcsémnek, Kripasindhunak. Tartsa fenn ő a családodat [Gour Govinda Swami Mahārāja családját – szerk.]. Engem tegyél *saṁsāra-vairāgī-yogīvá*, a családi életről lemondott személlyé! Hadd könyörögjek azért a *prema-dhanáért*, az istenszeretet gazdagságáért! Hadd terjesszem a *premát* és az

ānandát! Hadd szolgáljalak Téged! Kérlek, add meg nekem ezt a kegyet, Prabhu! Áldj meg a *prema-bhaktival*, az eksztatikus istenszeretettel!

1974. áprilisában elment otthonról, csak egy *Bhagavad-gītāt*, két *gāmuchāt*, és egy jegyzetfüzetet vitt magával. Ebben az időszakban vette fel a Gour Gopal nevet, a Gourt Gaurāṅga Mahāprabhu, a Gopalt pedig a szeretett családi mūrti miatt. Egy kolduló *sādhu* életformáját elfogadva elindult, hogy lelki tanítómestert keressen, aki képes őt tanítani a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantráról*, a *Śrīmad-Bhāgavatamról* és Śrī Caitanya Mahāprabhuról. Keresése egész Indián végigvezette, délen Kanyakumaritól északon a Himalájáig. Végül ugyanebben az évben szeptemberben azt gondolva, hogy ott biztosan teljesül a vágya elhatározta, hogy Vṛndāvanába, Kṛṣṇa földjére utazik. Egy kalauztól ingyenjegyet kérve érkezett Mathurába, ahol néhány különböző templomban lakott, majd végül útnak indult Vṛndāvanába, ahol meglátta a „Kṛṣṇa-tudat Nemzetközi Szervezete" feliratú táblát.

Miután a táblával jelzett helyre ért egy *bhakta* adott neki egy példányt a Közösség Back To Godhead című magazinjából. A magazinban Caitanya

Mahāprabhuról, a *Śrīmad-Bhāgavatamról* és a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantráról* szóló cikkek láttán Gour Gopal tudta, hogy megtalálta, amit keresett. Megkérte a *bhaktákat*, hogy hadd találkozhasson a Közösség alapítójával, akik délben Ő Isteni Kegyelme A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupāda lakrészébe vezették. Miután egy kis ideig beszéltek, Śrīla Prabhupāda megkérdezte Gour Gopalt:

– Kaptál már *sannyāsa* avatást?

– Nem. – válaszolta Gour Gopal.

– Akkor majd én adok neked! – felelte Śrīla Prabhupāda.

Gour Govinda Swami ezt később így kommentálta:

„Ő egy hiteles *guru*, mert ismeri a szívemet. Ő *caitya-guru*." – értettem meg akkor. Egy olyan személyt kerestem, akinek a menedékét el tudtam fogadni. Az Ő menedékét fogadtam el. A szívem természetes módon vonzódott hozzá. Teljes hitem volt Kṛṣṇában és Caitanya Mahāprabhuban, Ők pedig segítettek.

Śrīla Prabhupāda Gour Gopal iskolázottságáról értesülve azonnal „A tökéletes jóga" című kis könyvének hindire fordításával foglalta le, s néhány

héttel később avatást és a Gour Govinda Dāsa nevet adta neki. 1975. április 20-án, a *vṛndāvanai* Śrī Śrī Kṛṣṇa-Balarāma Templom megnyitóján pedig a *sannyāsa* rendbe avatta.

Gour Govinda Swami Śrīla Prabhupāda utasítására Bhubaneswarba, Orissza állam fővárosába ment, hogy ott egy központot nyisson. Odaérve pénz és mindenféle egyéb erőforrás híján egyedül élt egy adományba kapott földön, mely abban az időben nem volt más, mint egy kígyókkal, skorpiókkal és hangyabolyokkal teli dzsungel.

Śrīla Prabhupāda 1997. január végén ellátogatott Bhubaneswarba, és tizenhét napot töltött ott az adományba kapott földön található kis kunyhóban élve, amit Gour Govinda Swami bocsátott a rendelkezésére. Śrīla Prabhupāda az Úr Nityānanda megjelenési napján letette a majdani templom alapkövét, s megjósolta, hogy ezen az elszigetelt helyen felépítésre kerülő templom lesz majd a világon az egyik legjobb ISKCON központ, és a város közepén fog elhelyezkedni. Ez volt a Śrīla Prabhupāda által alapított legutolsó projekt. Prabhupāda arra is utasította Gour Govinda Mahārāját, hogy fordítsa le a könyveit orijára, illetve

hogy utazzon és prédikáljon a *bhaktáknak* világszerte.

1985. elején Gour Govinda Mahārāja elkezdett tanítványokat elfogadni, majd két évvel később, idősebb *bhakták* kérésére az ISKCON GBC tagja és az orisszai projektek részbeni felelőse lett.

Ez év nyarán Śrīla Prabhupāda utasítását követve a tengeren túlra utazott, hogy ott prédikáljon, s az elkövetkezendő tizenegy évben az egész világot beutazta, hogy *kṛṣṇa-kathāt* mondjon el az érdeklődő *bhaktáknak*. Leckéi – melyeket a követői könyvekbe gyűjtenek – *bhakták* ezreit inspirálták. Zsúfolt napirendje ellenére mindez idő alatt szigorúan fenntartotta a Śrīla Prabhupāda könyvei orijára történő fordítási kvótáját.

1991-ben az Úr Rāmacandra kedvező megjelenési napján, tizenhat évnyi erőfeszítést követően Gour Govinda Swami megnyitotta a Śrī Śrī Kṛṣṇa-Balarāma templomot Bhubaneswarban. Ma, a Puriban lévő Jagannātha Mandir után, ez Orissza második legkedveltebb temploma, s a környező városrész Bhubaneswar legdinamikusabban növekvő része.

1994. júliusában New York Cityben Gour Govinda

Mahārāja a következőket mondta a missziójáról a *bhaktáknak*:

„Három dolog van, ami számomra rendkívül fontos. Az egyik, hogy azoknak akarok prédikálni, akik prédikálnak. Nagyon fáj, amikor látom, hogy a *bhakták* leesnek és elmennek. A második dolog, hogy meg akarom mutatni azt, hogy hogyan van benne minden Śrīla Prabhupāda könyveiben. Azok, akik azt mondják, hogy Śrīla Prabhupāda csak az ábécét adta nekünk, oly sok szenvedést okoznak a szívemnek! El akarom őket hallgattatni. A harmadik dolog pedig az, hogy meg akarom mutatni, hogy minden itt van az ISKCON-ban, és a *bhaktáknak* nem kell elmenniük, hogy emelkedettebb tanítást kapjanak."

„Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī azt mondta, az anyagi világ nem úriembernek való hely. Ezért, mivel megundorodott, idő előtt távozott el. Lehet, hogy én is elmegyek. Nem tudom. Meg fogom kérdezni Gopált. Bármit is akarjon, azt fogom tenni." – mondta Gour Govinda Swami 1996. január végén. Másnap elment Gadeigiribe, hogy lássa Gopált. Amíg ott volt, beszélt az egyik rokonával, Ghanashyam Girivel, aki erre így emlékezik vissza:

„Gopál új templomáról beszéltünk és arról, hogy

a meglévő kis *mūrtik* mellé nagy Radha Gopal *mūrtikat* is tervezünk beavatni. Mahārāja hirtelen így szólt:

– Én nem fogom látni ezt a mūrti beavatást. Te fogod, de én nem.

– Hogyhogy? Tíz évvel fiatalabb vagy, mint én. Ha Te nem fogod látni, akkor én hogyan látnám? - kérdeztem.

– Nem, nem. Te fogod látni a templom megnyitót és a *mūrti* avatást, mert olyan szépen szolgáltad Gopált.

Ez volt az utolsó beszélgetésem Mahārājával. Ezután pár napra Bhubaneswarba ment, onnan pedig Māyāpurba, s örökre ottmaradt."

1996. február 9-én Māyāpurban Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī Ṭhākura megjelenési napján két idős *bhakta* kért időpontot, hogy találkozzanak Gour Govinda Swamival, s hogy néhány kérdést feltegyenek Neki.

– Miért maradt Caitanya Mahāprabhu Jagannātha Purīban? – érdeklődtek.

Gour Govinda Swami lelkesen belekezdett, hogy elmagyarázza Mahāprabhu Purīban bemutatott kedvteléseinek bensőséges jelentőségét. Leírta az

elkülönülés fájdalmát, amit Śrīmatī Rādhārāṇī akkor érzett, amikor Kṛṣṇa nem volt Vṛndāvanában. Fokozatosan addig bontotta ki a történetet, míg – a hosszú elkülönülés után – Rādhā és Kṛṣṇa végül talákoznak. Elmondta hogyan került Kṛṣṇa eksztázisba, amikor látta Rādhārāṇīt, és hogy hogyan nyilvánította ki az Úr Jagannātha hatalmas kerek szemekkel és behúzott végtagokkal rendelkező formáját. A *bhakták* észrevették, hogy Mahārāja szemeiből folytak a könnyek, hangja pedig elcsuklott.

– Ekkor Kṛṣṇa tekintete találkozott Rādhārāṇī tekintetével. A pillantásuk által egyesültek. - mondta suttogó hangon. Majd, miután képtelen volt folytatni a történetet, kezeit összetéve alig hallhatóan bocsánatot kért:

– Bocsássatok meg, nem tudok többet mondani.

A jelenlévő *bhakták* énekelni kezdtek, eközben Mahārāja az ágyában nyugodtan hátradőlt, s lassan, mélyen lélegzett. Kérésére az egyik szolgája Gopala Jiuról egy képet adott a kezébe.

- Gopal! - mondta Gour Govinda Swami miközben szeretettel imádott *mūrtijának* képét nézte, majd szemeit lehunyta, s külső tudatát elvesztette, és

elhagyta e világot.

Testét Bhubaneswarba a Śrī Śrī Kṛṣṇa-Balarāma Mandirba vitték, ahol abban a sárkunyhóban helyezték *samādhiba*, ami sok-sok évig *bhajana-kuṭīrájául* szolgált.

Śrī Kṛṣṇa Kathāmṛta
Bindu

A Śrī Kṛṣṇa Kathāmṛta Bindu a Gopal Jiu Kiadó kéthetente megjelenő, ingyenes e-magazinja, amely magyar nyelven is elérhető!

A cikkek alapjául az előző *ācāryák* munkái, új fordítások és kutatások eredményei szolgálnak.

A Śrī Kṛṣṇa-kathāmṛta Bindu mindig, minden politikától, intézményi kritikától és reklámtól mentes kiadvány marad.

Elérhető a **Japablog** és **Az Amikor a Jószerencse Felvirrad** című könyv facebook oldalán.

Semmi más, csak nektári Kṛṣṇa-kathā!

Caitanya Mahāprabhu azért élt Śrī Kṣetrában, mivel Jagannātha a Rādhától való elkülönülés fájdalmát érező Kṛṣṇa, Caitanya Mahāprabhu pedig a Kṛṣṇától való elkülönülést Rādhārāṇī hangulatában ízleli meg. Amikor Mahāprabhu látja Jagannāthát, akkor Jagannātha a Śyāmasundara formáját mutatja Neki, amikor pedig Jagannātha néz Mahāprabhura, akkor Rādhāt látja. Ez Rādhā és Kṛṣṇa újraegyesülése.